

Examining personality traits of physical education and sports training students according to some variables (example of Sakarya Univeristy)

Beden eğitimi ve spor eğitimi alan öğrencilerin kişilik özelliklerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi (Sakarya Üniversitesi örneği)¹

Taşkın Yıldız²
Gülten Hergüner³
Murat Sarıkabak⁴
Menzure Yaman⁵

Abstract

The population of this research was the students of Sakarya University, School of Physical Education and Sports. The sample was 227 students, who were chosen by simple random sampling method, from the departments of Physical Education and Sports, Sport Management and Recreation in the academic year of 2009-2010. The ACL personality test and a personal information form were used as the data collection tool. Validity and reliability study of ACL was made by Savran (2006). In this process, ACL and the personal information form were applied to participants twice providing two weeks between the applications. The scores of ACL was analyzed to check whether there are significant differences according to the independent variables. Independent sample t-test is used when there

Özet

Bu araştırmanın evrenini, Sakarya Üniversitesi'nde Beden Eğitimi ve Spor eğitimi alan öğrenciler; örneklemini ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği Bölümü ve Rekreasyon Bölümü'nde 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında öğrenimine devam etmekte olan ve tesadüfen seçilen gönüllü 227 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, veri toplama aracı Savran (2006) tarafından Türkiye için geçerlik, güvenirlik ve norm çalışması yapılan Sıfat Listesi (ACL) Kişilik Testi'dir. Ayrıca araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Araştırmanın uygulama sürecinde, Beden Eğitimi adaylarına önce Sıfat Listesi (ACL) Kişilik Testi iki hafta ara ile iki kez uygulanmış ve kendilerini bu sıfatlara göre derecelendirmeleri istenmiştir. Bu liste ile birlikte Kişisel Bilgi Formu 'nu da

¹ Söz konusu makale Taşkın YILDIZ tarafından Y.Lisans Tezi olarak 2011/Temmuz ayında SAÜ/E.B.E. yayınlanmıştır.

² M.Sc., Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni, MEB. İstanbul, Türkiye, tyldz2354@gmail.com

³ Ph.D., Sakarya Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya, Türkiye, herguner@sakarya.edu.tr

⁴ M.Sc., Sakarya Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya, Türkiye, msarikabak@sakarya.edu.tr

⁵ M.Sc., Spor A.Ş. İst.B. Belediyesi, İstanbul, Türkiye, msibelyaman@hotmail.com

are two categories in the independent variables. In this research, there were some significant variables at level of .05. Results showed that the participants' personality traits significantly differ according to their perception of the social status of the profession, working in this profession in future, gender and dominant personality traits.

Keywords: physical education, sports, personality, ego

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

kendilerine göre doldurmaları istenmiştir. Anket ile toplanan bağımsız değişkenlere göre ACL Ölçeğinin alt boyut puanlarının farklılıklarını belirlemek üzere hipotez testleri yapılmıştır. Bağımsız değişkenlerin iki kategoriden oluştuğu hipotez testi olarak ilişkisiz grup "t" testi kullanılmıştır. Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; mesleklerinin toplumsal statüsünü algılama değişkenine, gelecekte bu alanda çalışma değişkenine, cinsiyet değişkenine göre, öğrenim görmekte olan öğrencilerin sahip oldukları baskın kişilik özelliklerine göre istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: beden eğitimi; spor; kişilik; benlik

Giriş

Kişilik, bireyi diğerlerinden farklılaştıran biyolojik, psikolojik ve sosyal kökenli bileşenlerin bütünüdür. Bireye özgü bilişsel, duygusal ve fiziksel özellikleri içerir (Jobert, 2009:127).

Kişiliği etkileyen en önemli faktör benliktir. Benlik, kendi kişiliğimize ilişkin kanılarımız ve kendi görüş tarzımızdan oluşur. Bu bakımdan benlik, kişiliğin özel yanı olarak da tanımlanabilir. Benlik böylece bireyin özellikleri, yetenekleri, değer yargıları, emel ve ideallerine ilişkin kanılarının dinamik bir örtünüşüdür. Benlik bilinçli olmaktır. Benlik ruhsal ve bedensel bir kavramdır. Benlik kavramı, bireyin kendi kimliğinin farkında olmasıdır (Gün, 2006:1).

Her insanın ulaşmak istediği bir benlik kavramı vardır. Kişi özlediği kendine yakıştırdığı bu ideal benlik kavramını geliştirmeye çabalar. İdeal bene yaklaştıkça mutlu olur. Kimi zaman bu ideal ben, bir düş, bir özlem olarak kalır. Kimi insan için bu ideal benliği gerçekleştirmek bir ölüm kalım sorunu olur. Kişi bu amaca ulaşmak için, çalışır çabalar, ulaşamazsa mutsuz olur, kendisine saygısını yitirir. İdeal benliğin gerçek dışı olduğu durumlarda kişi bunalıma düşer. Kendi kendinden beklentisi çok yüksek olan kişi, genellikle bilinçdışı dürtülerin ve tutkuların buyruğundan çıkamayan kişidir. Anne babasının sevgisini ayakta tutabilmek için onları umut kırıklığına uğratmamak için başarıdan başarıya koşmalıdır. Başka bir deyişle, benliğe saygısını yitirmemek için hep çalışmak, tıpkı düşmemek için sürekli pedal çeviren bir bisiklet sürücüsü gibi çabalamak zorundadır (Gün, 2006:6).

Kararlı bir özdeşim kurma sürecinin bir parçası olarak ergen, bilinçli ya da bilinçsiz olarak beliren öz kavramına uygun ve onu güçlendiren birtakım seçimler yapar. Bu kararlar aslında mesleki değilse de geniş anlamda düzenli ve gelişmekte olan meslek örüntüsünün parçasıdır (Kuzgun, 2008:111).

Bu araştırma ile Beden Eğitimi ve Spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin baskın olan kişilik özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca bireylerin benliğini algılama düzeylerini araştırmak bir diğer amacımızı oluşturmaktadır.

Spor, toplumları ve kitleleri peşinden koşturan bir olgudur. İnsanlar üzerinde; fizyolojik, psikolojik, sosyal ve ekonomik birçok etkisi olan bu meslekte çalışanların mesleki açıdan bir yeterliliğe sahip olması düşünülmelidir. Bu çalışma kapsamında Beden Eğitimi ve Spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin baskın olan kişilik özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Böylece dünyada ekonomik anlamda ilk beş arasında yer alan spor olgusu hakkında, bu mesleği icra edenlerin kişilik özellikleri tespit edilmeye çalışılarak ilerleyen yıllarda yapılacak çalışmalara kaynak oluşturması düşünülmüştür.

Yöntem

Bu çalışmada, araştırmanın amacına uygun olarak, genel tarama modeli kullanılmıştır.

“Genel tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 2008:79).

Bu araştırma temelde, uygulanan anketlerden ve ilgili literatürden elde edilen bilgilere dayanmaktadır.

Betimsel nitelikli bu araştırma, araştırma kapsamına alınan Beden Eğitimi ve Spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin, kişilik özelliklerini algılanmasını ortaya koyan betimsel bir araştırmadır.

Bu araştırmanın evrenini, Sakarya Üniversitesi’nde Beden Eğitimi ve Spor eğitimi alan öğrenciler; örneklemi ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği Bölümü ve Rekreasyon Bölümü’nde 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında öğrenimine devam etmekte olan ve basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen gönüllü 227 öğrenci oluşturmaktadır.

Bu araştırmada veri toplamak üzere iki ayrı araç kullanılmıştır. Araçlardan ilki araştırmacı tarafından hazırlanan; cinsiyet, alanı seçme nedeni, alanda öğrenim görmekten duyduğu memnuniyet, gelecekte alanda çalışma düşüncesi, alanın toplumsal statüsünü algılama özellikleri ve ailelerinde spor ile uğraşan bireylerin bulunma durumu gibi kişisel özellikleri belirlemeye çalışan bir ankettir.

Bu araştırmanın ikinci veri toplama aracı Savran(2006) tarafından Türkiye için geçerlik, güvenilirlik ve norm çalışması yapılan Sıfat Listesi(ACL) Kişilik Testi'dir.

Test 300 sıfattan ve 24 alt ölçekten oluşmaktadır. Tümüyle sağlıklı bireylerin sahip oldukları çeşitli kişilik özelliklerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Özellikle sıfatlardan oluşması nedeni ile güvenilirliği çok yüksektir. Testin oldukça karmaşık bir puanlama sistemi olduğu için, bireyler hangi sıfatların hangi özelliğe ait olduklarını kestirmeleri zordur. Bu gerekçe ile bireyler testi yanıtlarken, yönlendirme yapamamaktadırlar. Aynı zamanda uygulaması en fazla 10-15 dakika sürmektedir. Bu açıdan da uygulama kolaylığına sahiptir. Testin diğer bir avantajı Türkiye için norm çalışmasının yapılmasıdır. Türk insanını, Amerikan normlarına göre değil, kendi toplumsal değerleri ile karşılaştırmaktadır.

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırma kapsamında kullanılan ankette yer alan soruların; frekans ve yüzdelik dağılımları bulunarak bulgular bölümünde tablolastırılarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın ikinci aşamasında ACL kişilik ölçeğin alt boyutlarının ve ölçek maddelerinin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarından elde edilen ham puanlar cinsiyet ve testte işaretlediği toplam sıfat sayılarına göre Türkiye normlarına göre standart puanlara çevrilmiştir. Bu bağlamda her bir alt ölçeğin ortalama değeri 50 puandır. Öğrencilerin elde ettiği standart puanların ortalamaları, Türkiye ortalama değerleri ile karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın üçüncü aşamasında; anket ile toplanan bağımsız değişkenlere göre ACL Ölçeğinin alt boyut puanlarının farklılıklarını belirlemek üzere hipotez testleri yapılmıştır. Bağımsız değişkenlerin iki kategoriden oluştuğu ve dağılımların normal olduğu durumlarda hipotez testi olarak ilişkisiz grup "t" testi kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen tüm sonuçlar çift yönlü olarak sınanmış ve anlamlılık düzeyi en az ,05 olarak kabul edilmiştir. Ayrıca ,01 ve ,001 düzeyinde anlamlı çıkan sonuçlar ayrıca tablolarda gösterilmiştir. Araştırmanın tüm istatistiksel analizleri SPSS For Windows paket program ile yapılmıştır.

Bulgular

Katılımcıların demografik yapıları incelendiğinde, %44,9'unun kadın, %55,1'inin erkek olduğunu, bölüm seçme nedeni değişkenine göre bakıldığında deneklerden %96'sının bölümü kendi isteğiyle seçtiğini görebiliyoruz.

Tablo1: Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre frekans ve yüzdelik dağılımları

Cinsiyet	f	%
Erkek	125	55,1
Kadın	102	44,9
Toplam	227	100,0

Bölümlerinden duyulan memnuniyet değişkenine göre bakıldığında %90,3'ünün bölümden memnuniyet duyduğunu, %9,7'sinin ise bölümlerinden memnuniyet duymadıklarını görebiliyoruz. Mezuniyetten sonra alanda çalışma değişkeninde evet yanıtını verenler %92,1 mesleklerini kişilik özelliklerine uygun bulma değişkenine “uygun görüyorum” yanıtını verenler ise %94,7 olarak görülebilir. Mesleklerinin toplumdaki statüsünü algılama değişkenine bakıldığında ise %85'inin olumlu görüş bildirdiği görülebilmektedir. Katılımcıların aile içinde sporla uğraşma durumu ile ilgili değişkene verdiği yanıtlar incelendiğinde, katılımcılardan %48,0'ı evet, %51,5'i ise hayır cevabını vermişlerdir. Ailelerin yarısından fazlasının sporla ilgilenmediği söylenebilir.

Tablo2: Katılımcıların bölümü seçme nedeni değişkenine göre frekans ve yüzdelik dağılımları

Bölüm Seçme Nedeni	f	%
Kendi İsteğim	218	96,0
Başkalarının İsteği	9	4,0
Toplam	227	100,0

Tablo 3: Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Alt Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistik Değerleri

Alt Boyutlar	Sıra	n	SS	\bar{x}
Başarma	3	226	53,53	9,20
Başatlık	2	226	53,57	8,16
Sebat		226	51,72	9,51
Düzen		226	50,83	8,48

Duygusal	226	51,82	11,17	
Şevkat	226	50,14	11,24	
Yakınlık	226	49,62	11,15	
Kendi Çıkarlarını Gözetemeyen	226	50,54	9,52	
Gösteriş	226	50,52	7,15	
Bagımsız	226	49,71	8,25	
Saldırgan	226	50,97	9,04	
Değişiklik	226	48,02	8,50	
İlgi Görme	226	46,47	8,96	
Kendini Suçlayan	226	47,96	8,78	
Uyarlılık	226	48,96	7,80	
Danışmaya Hazir Oluş	226	46,47	13,97	
Oto-kontrol	226	50,64	9,23	
Özgüven	4	226	52,84	9,64
Kişisel Uyum	226	48,64	11,66	
İdealbenlik	1	226	53,91	10,40
Yaratıcı Kişilik	226	52,09	9,63	
Askeri Liderlik	226	47,88	9,60	
Erkeksi Özellik	5	226	51,84	10,52
Kadinski Özellik	226	48,34	10,77	

Tablo 4: Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları

Kişilik Özellikleri	Cinsiyet	n	Art.Ort	Std. Sapma	Std. Hata	t	sd	p
Başarma	Erkek	124	52,64	9,48	,85	-1,60	224	,11
	Kadın	102	54,61	8,77	,86			
Başatlık	Erkek	124	53,53	7,80	,70	-,08	224	,93
	Kadın	102	53,62	8,61	,85			
Sebat	Erkek	124	51,18	9,33	,83	-,93	224	,35
	Kadın	102	52,37	9,73	,96			

Yıldız, T., Hergüner, G., Sankabak, M., & Yaman, M. (2015). Beden eğitimi ve spor eğitimi alan öğrencilerin kişilik özelliklerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi (Sakarya Üniversitesi örneği). *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 416-429. doi: [10.14687/ijhs.v12i2.3346](https://doi.org/10.14687/ijhs.v12i2.3346)

Düzen	Erkek	124	50,65	8,32	,74	-,35	224	,72
	Kadın	102	51,05	8,70	,86			
Duy.Anla.	Erkek	124	52,80	11,92	1,07	1,45	224	,14
	Kadın	102	50,63	10,13	1,00			
Şefkat Gös.	Erkek	124	51,49	11,51	1,03	2,00	224	,046*
	Kadın	102	48,50	10,74	1,06			
Yakınlık	Erkek	124	49,54	11,55	1,03	-,11	224	,912
	Kadın	102	49,71	10,71	1,06			
KCI	Erkek	124	50,28	9,33	,83	-,45	224	,648
	Kadın	102	50,86	9,78	,96			
Gösteriş	Erkek	124	50,83	7,07	,63	,70	224	,484
	Kadın	102	50,16	7,27	,72			
Bağımsızlık	Erkek	124	49,48	8,60	,77	-,45	224	,651
	Kadın	102	49,98	7,85	,77			
Saldırganlık	Erkek	124	51,47	9,06	,81	,92	224	,355
	Kadın	102	50,35	9,03	,89			
Değişiklik	Erkek	124	48,50	8,21	,73	,92	224	,355
	Kadın	102	47,45	8,85	,87			
İlgigörme	Erkek	124	46,52	9,27	,83	,09	224	,927
	Kadın	102	46,41	8,61	,85			
Kendini Suçlama	Erkek	124	49,31	8,66	,77	2,57	224	,011*
	Kadın	102	46,32	8,68	,85			
Uyarlık	Erkek	124	49,05	7,76	,69	,19	224	,847
	Kadın	102	48,85	7,88	,78			
DHO	Erkek	124	41,52	14,30	1,28	-6,37	224	,000***
	Kadın	102	52,50	10,90	1,07			
Otokontrol	Erkek	124	50,27	8,83	,79	-,65	224	,510
	Kadın	102	51,08	9,71	,96			
Özgüven	Erkek	124	51,97	9,17	,82	-1,48	224	,138
	Kadın	102	53,89	10,13	1,00			
KişiselUyum	Erkek	124	49,16	12,39	1,11	,73	224	,461

	Kadın	102	48,01	10,73	1,06			
İdeal Benlik	Erkek	124	54,06	11,07	,99	,23	224	,816
	Kadın	102	53,74	9,58	,94			
Yaratıcı Kişilik	Erkek	124	51,89	9,14	,82	-,35	224	,721
	Kadın	102	52,35	10,24	1,01			
Askeri Liderlik	Erkek	124	48,24	10,50	,94	,62	224	,535
	Kadın	102	47,44	8,41	,83			
Erkeksi Özellikler	Erkek	124	51,55	10,27	,92	-,44	224	,654
	Kadın	102	52,19	10,86	1,07			
Kadınsı Özellikler	Erkek	124	51,79	10,10	,90	5,65	224	,000***
	Kadın	102	44,15	10,09	,99			

* p<0,05 **p<0,01 ***p<0,001

Araştırma grubunun cinsiyet değişkenine göre Sıfat Listesi (ACL) kişilik Testi alt boyut puanları için yapılan ilişkisiz grup “t” testi sonuçları Tablo 3’te yer almıştır. Yapılan analizler sonucunda ACL testinin sadece şefkat gösterme, kendini suçlama, danışmaya hazır oluş ve kadınsı özellikler alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur (p<0,05).

Erkek öğrencilerin başkalarına karşı şefkatle yaklaşma özellikleri, kız öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksek düzeydedir (p<0,05). Ancak kız öğrencilerin şefkat gösterme puanları, Türkiye kadın ortalamasında daha düşük düzeydedir.

Yine erkek öğrencilerin kendilerini suçlama özelliği, kız öğrencilerden anlamlı derecede yüksektir. Kız öğrencilerin bağımsızlık ve saldırganlık özelliklerinin yüksekliği; insan ilişkilerinde bazı sorunlar yaşamalarına nedeniyle daha yüksek düzeydedir (p<0,05). Danışmaya hazır oluş puanları açısından ise, kız öğrencilerin puanları, erkek öğrencilerden daha yüksek düzeyde bulunmuştur (p<0,001).

Tablo 5: Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Beden Eğitimi ve Spor Alanı İçin Uygunluğu Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları

Kişilik Özellikleri	Kişilik	N	Art.Ort	Std. Sapma	Std. Hata	t	sd	p
Başarma	Evet	214	53,22	9,15	,62	-2,17	224	,031*
	Hayır	12	59,11	8,60	2,48			
Başatlık	Evet	214	53,29	8,16	,55	-2,20	224	,028*
	Hayır	12	58,59	6,45	1,86			

Sebat	Evet	214	51,64	9,62	,65	-,54	224	,585
	Hayır	12	53,18	7,61	2,19			
Düzen	Evet	214	50,80	8,55	,58	-,22	224	,822
	Hayır	12	51,37	7,40	2,13			
Duy.Anla.	Evet	214	51,95	11,37	,77	,74	224	,458
	Hayır	12	49,48	6,83	1,97			
Şefkat Gösterme	Evet	214	50,18	11,42	,78	,24	224	,808
	Hayır	12	49,37	7,60	2,19			
Yakınlık	Evet	214	49,56	11,25	,76	-,33	224	,740
	Hayır	12	50,66	9,68	2,79			
KCI	Evet	214	50,46	9,34	,63	-,55	224	,579
	Hayır	12	52,03	12,70	3,66			
Gösteriş	Evet	214	50,22	7,02	,48	-2,72	224	,007**
	Hayır	12	55,92	7,56	2,18			
Bağımsızlık	Evet	214	49,41	8,21	,56	-2,28	224	,024*
	Hayır	12	54,95	7,60	2,19			
Saldırganlık	Evet	214	50,74	8,97	,61	-1,57	224	,116
	Hayır	12	54,96	9,81	2,83			
Değişiklik	Evet	214	48,03	8,50	,58	,075	224	,940
	Hayır	12	47,84	9,03	2,60			
İlgigörme	Evet	214	46,49	8,91	,60	,144	224	,886
	Hayır	12	46,11	10,27	2,96			
Ken. Suçlama	Evet	214	48,22	8,61	,58	1,96	224	,049*
	Hayır	12	43,23	10,71	3,09			
Uyarlık	Evet	214	49,09	7,79	,53	1,10	224	,270
	Hayır	12	46,53	7,94	2,29			
DHO	Evet	214	46,41	13,73	,93	-,30	224	,763
	Hayır	12	47,66	18,37	5,30			
Otokontrol	Evet	214	50,95	9,20	,62	2,17	224	,031*
	Hayır	12	45,05	8,17	2,36			
Özgüven	Evet	214	52,51	9,59	,65	-2,15	224	,032*

	Hayır	12	58,64	9,09	2,62			
Kişisel Uyum	Evet	214	48,64	11,75	,80	-,02	224	,983
	Hayır	12	48,71	10,48	3,02			
İdeal Benlik	Evet	214	53,80	10,46	,71	-,68	224	,495
	Hayır	12	55,91	9,60	2,77			
Yaratıcı Kişilik	Evet	214	51,92	9,59	,65	-1,15	224	,249
	Hayır	12	55,22	10,34	2,98			
Askeri Liderlik	Evet	214	48,07	9,66	,66	1,21	224	,227
	Hayır	12	44,62	8,10	2,3386			
Erkeksi Özellikler	Evet	214	51,43	10,34	,70	-2,50	224	,013*
	Hayır	12	59,15	11,59	3,34			
Kadınısı Özellikler	Evet	214	48,45	10,72	,73	,61	224	,537
	Hayır	12	46,47	12,01	3,46			

* p<,05 **p<,01 ***p<,001

Tablo 5'te araştırma grubunun sahip oldukları kişilik özelliklerinin beden eğitimi ve spor alanı için uygunluğu değişkenine göre Sıfat Listesi (ACL) kişilik testi alt boyut puanları için yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçları yer almıştır. Yapılan analizler sonucunda ACL kişilik testinin başarma, başatlık, gösteriş, bağımsızlık, kendini suçlama, otokontrol, özgüven ve erkeksi özellikler alt boyutlarında istatistiksel açıdan en az ,05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Sahip oldukları kişilik özelliklerinin beden eğitimi ve spor alanı için uygun olmadığını açıklayan öğrencilerin başarma, başatlık, gösteriş, bağımsızlık ve erkeksi özellikleri; kişilik özelliklerinin alan için uygun olduğunu söyleyen arkadaşlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Kişilik özelliklerinin bu alan için uygun olmadığını söyleyen öğrencilerin; daha hırslı, daha sebatkâr bir şekilde çalışan, çevreleri tarafından daha fazla fark edilen ve bağımsız öğrenciler oldukları anlaşılmaktadır. Bu öğrencilerin kişiliklerinin bireysel yönü, toplumsal yönlerinden daha fazla gelişmiştir. Dünyada evrensel olarak güçlülük, kararlılık, agresiflik gibi erkeklere atfedilen özelliklere daha yüksek düzeyde sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Kendi kişiliklerinin bu alan için uygun olduğunu söyleyen öğrencilerin ise kişilik özelliklerinin toplumsal yönü daha fazla gelişmiştir. Geleneksel değerlere daha fazla önem vermektedirler. Geleneksel değerlere uyum sağlama adına zaman zaman bireysel ihtiyaçlarından vazgeçme eğilimi içine girmektedirler. Bu durum otokontrol özelliklerinin diğer gruptan daha yüksek olması ile açıklanabilir. Aslında genel olarak otokontrol özellikleri Türkiye ortalamasındadır, ancak kişiliğinin

bu alan için uygun olmadığını açıklayan grubun bu özelliğinin oldukça düşük olması nedeniyle anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır.

Sonuç ve Değerlendirme

Beden Eğitimi ve Spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özelliklerinin incelendiği bu araştırmada ele alınmış amaçlar dikkate alınarak, istatistiksel analizler sonucu bulguların, mevcut kuramsal literatür desteği ile değerlendirilmesine ve yorumlanmasına yer verilmiştir.

Beden eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin genel olarak beş baskın kişilik özelliği ideal benlik, başatlık, başarıma, özgüven ve erkeksi özelliklerdir.

Yakupoglu (1996), açık beceri gerektiren sporları (eskim ve taekwondo) yapanların, kapalı beceri gerektiren sporları yapanlara göre daha başat, kavgacı ve sert kişilik özelliklerine sahip olduğunu belirtirken, Bayar (2003)'ın, spor yapan bayanların daha dışa dönük, macerayı seven, risk alma özelliği yüksek, uysal, kuralcı, itaatkar, genelde daha katı, yetenekli, duygusal olarak dengeli ve kendilerine olan güvenlerinin yüksek olduğunu belirttiğini görüyoruz. Kaya (2007) ise yaptığı çalışmada, bisiklet takımının, halk oyuncularına göre kendine güven boyutuna daha yakın olduğunu belirtmiş, Salar ve ark. (2012)'nin yapmış olduğu çalışmada da, hem takım hem de ferdi sporlar ile ilgilenen sporcuların kendilerine olan güven konuları ile, kendilerini iyi hissetme ve bazı psikolojik özellikleri arasında benzerlikler olduğu belirtilmiştir.

Cinsiyet değişkenine göre baktığımızda, yapılan analizler sonucunda ACL testinin sadece şefkat gösterme, kendini suçlama, danışmaya hazır oluş ve kadınsı özellikler alt boyutlarında istatistiksel açıdan en az ,05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Tüm dünyada şefkatlik, duygusallık gibi kavramlar kızlara atfedildiği halde çalışmamızda erkeklerin puanlarının daha yüksek çıkması sporun bayanlar üzerindeki hırs, kazanma arzusu, erkeksi özelliklere sahip olunmasını ön plana çıkarmaktadır. Kuru ve Baştuğ (2009)'un yaptığı çalışmada bayanların, erkeksilik özelliği alt boyutunda anlamlı fark olduğu, "Erkeksilik özelliğinin, takım sporu yapan bayanlarda (Basketbol, Futbol, Voleybol), bireysel spor yapan bayanlara (güreş, halter, boks) ve spor yapmayan bayanlara göre daha yüksek oranda olduğu tespit edilmiştir. Erkeksilik cinsiyet rolü sporcu bayanlarda, özellikle takım sporu yapan bayanlarda diğer bayan gruplarına göre yüksek oranda bulunur ve bu da çalışmamızda çıkan sonucu destekleyici bir veri olarak düşünülebilmektedir.

Yapılan çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre, Beden Eğitimi ve Spor mesleğinin toplumsal statüsünü olumsuz algılayan bireylerin oranı çok yüksek olmamakla birlikte göz ardı edilmeyecek

düzye de olduğu söylenebilir. Beden Eğitimi ve Sporun toplum arasında olumlu yönde algılanması için çeşitli kurum ve kuruluşlarla koordineli bir şekilde çalışılmalı ve gerek görsel gerekse yazınsal basında bu alandaki gelişmelere sıkça yer verilebilir. Üniversitelerin özel yetenek sınavlarında YGS (Yükseköğretime geçiş sınavı) puan türlerinin % katsayıları biraz daha düşürülmeli öğrencilerin ortaöğretimden beri süregelen ideal benliklerine ulaşmaları ve böylece mesleğe yönelik kaygıları en aza indirilerek ideal benliğine ulaşma düzeyi arttırılabilir.

Spor yapan bireylerde özgüven, liderlik, sağlıklı bir kişilik ve benlik algısı ortaya çıktığı görülmektedir. Bu sebeple spora yönlendirme daha erken yaşlarda başlanılmalıdır.

Sakarya ilinde önemli bir eksiklik olan spor liseleri açılmalı, erken yaşlarda spora yönlendirilmiş çocukların ortaöğretim kademesine geldiğinde küçüklükten beri süregelen spor yeteneğini daha da profesyonel (her branş dalı için ayrı ayrı uzman) hocalar eşliğinde 4 yıl daha geliştirilerek yükseköğretim sınavlarında kendi alanlarına yerleştirilmeleri sağlanabilir.

Kaynaklar

- Bayar, P., (2003). Spor Yapan ve Yapmayan Bayanların Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması, Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences, 18(2), 133-140
- Gough, H. G., Heilbrun, A. B., (1983). The adjective check list manual. Consulting Psychologists Press.
- Gün, E., (2006). Spor Yapanlarda ve Spor Yapmayan Ergenlerde Benlik Saygısı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Jobert, Ş. T., (2009). Yeni Başlayanlar için Psikoloji, 1. Baskı, Berdan Matbaası, İstanbul.
- Karasar, N., (2008). Bilimsel Araştırma Yöntemi, 15. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, İ., (2007). Bisikletçiler ile Erkek Halkoyuncuların Bazı Kişilik (Psikolojik) Özelliklerinin Karşılaştırılması, Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt 15, No 1, 439-450
- Kuru, E., Baştuğ, G., (2009). Bayan Sporcuların Bedenlerini Algılama Düzeyleri ve Cinsiyet Rollerine Üzerine Bir Araştırma. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(2)
- Kuzgun, Y., (2008). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, 9. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Salar, B., Hekim, M., Tokgöz, M. (2012). 15-18 Yaş Grubu Takım ve Ferdi Spor Yapan Bireylerin Duygusal Durumlarının Karşılaştırılması. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (6), 123-135.
- Savran, C., (1993). Sıfat Listesinin (Adjective Check List) Türkiye Koşullarına Uygun Dilsel Eşdeğerlilik, Geçerlik, Güvenirlik ve Norm Çalışması ve Örnek Uygulama (Yayımlanmamış Doktora Tezi) M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri, İstanbul.
- Yakupoglu, S., (1996). Kapalı ve Açık Beceri Gerektiren Bireysel Sporlardaki Kişilik Özelliklerinin Araştırılması, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

Extended English Abstract

Meaning and Significance: This study is carried out with the aim of identifying the personality traits of students who continue their education in Sakarya University School of Physical Education and Sports, and Faculty of Education Physical Education and Sports Department. These personality traits have great importance in the observation of the coherence between students and branches; and in the perception of the social status of physical training and sports occupation. Additionally, preferred departments and the assessments of the students in accordance with these departments are attempted to be carried out again by this study and so forth. The study also has importance with regard to learning the situation of self-confidence, leadership, healthy personality, and sense of self, which are generally accepted to develop in individuals who do sports, in undergraduate students that are expected to train students in the same fields as this study does. Therefore, when students are accepted in these departments through special talent exam, personality can take a place in evaluation criteria.

Aim: This study is carried out with the aim of analyzing the personality traits of students, who continue their education in Sakarya University School of Physical Education and Sports, and Faculty of Education Physical Education and Sports Department, with regard to some variables. Identification of dominant personality traits, observation of gender differences, satisfaction concerning the departments, identification of personality and field coherence, identification of the perception levels of the students with regard to the social statuses of their occupations, and lastly identification of the rate of the undergraduate students' family members, who do sports, constitute the aim of this research.

Scope: The study is carried out with the data acquired from 227 randomly chosen students who continue their education in Physical Education and Sports Departments of School of Physical Education and Sports and Faculty of Education.

Limitations: Students who receive Physical Education and Sports education in Sakarya University constitute the limitations of this research; 227 randomly chosen students, who continue their education in 2009-2010 school year, in Physical Education and Sports Teaching Department, Department of Sport Management, and Recreation Department, constitute the sample of this research.

Method: Data collection tool used in this research is Adjective Check List (ACL) Personality Test, of which validity, reliability and norm studies were carried out by Savran (2006). Also the personal information form prepared by the researcher was applied. During the application process of the research, Adjective Check List (ACL) Personality Test was applied twice to the Physical Education candidates with a two-week break; and they were asked to grade themselves in accordance with these adjectives. With this list, they were also asked to fill in the Personal Information form. To define the differences of sub-dimension points of ACL Scale in accordance with the independent variables collected through surveys, hypothesis tests were conducted. In such cases that the independent variables were consisted of two categories and their distributions were normal, independent samples "t" test was used as hypothesis test. All of the results acquired within the context of the research were bidirectionally tested; and the significance level was considered as at least 0.5. Also, the results found significant on the level of .01 and .001 were displayed in the table. All statistical analyses of the research were performed through SPSS for Windows packaged software. In personality traits of students who continue their education in Physical Education and Sports department, statistically at least .05 level of significant difference was found in accordance with the variable of the perception related to the social status of their occupations; the variable of working in this field in the future; the gender variable; and, the variable of dominant personality traits of students who continue their education.

Findings: The results of independent sample “t” test, carried out for sub-dimension points of Adjective Check List (ACL) personality Test with regard to the variable of the demand to work in the field of physical training and sports in the future, are displayed in the tables. As a result of the conducted analyses, significant differences are acquired in achievement, vanity, and aggressiveness sub-dimensions ($p < 0.05$). Achievement needs of the students who do not want to work in the field of physical training and sports in the future are significantly higher than the students who want to work in the field in the future. In the findings of the research, Adjective Check List (ACL) personality Test with regard to the variable of the appropriateness of students’ personality traits to the field of physical education and sports, and the results of independent samples “t” test, carried out for sub-dimension points, are given. As a consequence of the conducted analyses, significant differences are found in achievement, dominance, vanity, independency, self-accusation, self-control, self-confidence and masculine features sub-dimensions of ACL personality test ($p < 0.05$). Achievement, dominance, vanity, independency, self-confidence and masculine features of the students, who state that their personality traits are not appropriate for the field of physical training and sports, are significantly higher than the students who state that their personality traits are appropriate for the field.

Conclusion: As a consequence of the carried out study, the rate of the individuals, who perceive the social status of Physical Education and Sports occupation as negative, is revealed to be significantly high. In the special talent exams of universities, % coefficients of YGS (The transition to higher education examination) point types should be decreased; in this way, for students to reach undergoing ideal self and thus the level of reaching ideal self can be increased through minimizing their concerns towards the occupation.

In the studies to be carried out in the future, comparisons between classes can be made through making distinctions on the class level. It is observed that self-confidence, leadership, healthy personality, and sense of self arise in the individuals who do sports. For this reason, the age for sports orientation should be reduced. For the development of a healthy personality, at least one physical education teacher should take place in pre-school education; and, through directing children to sports at an early age with the help of experts, a contribution can be made. Employment opportunities can be provided for apprenticeship both during and after education period through coordinately working with various sports companies in training units. As being an important absence, sports high schools should be opened in Sakarya province; in the schools affiliated to MEB (The Ministry of National Education), along with physical education teachers, a graduated person from coaching department, and within official workdays, a graduated person from recreation department can be employed for school teams. In this way, employment opportunity for the ones who graduated from the field can be provided through reducing the workload of Physical Education Teachers.